

άλωνα

Άλωνα - Πληροφορίες

Η Άλωνα είναι ορεινό χωριό στην επαρχία Λευκωσίας και βρίσκεται στη βόρεια πλευρά του Τροόδους σε υψόμετρο 1200 μ. Εκτείνεται κατά μήκος, στην πλαγιά του βουνού «Παπούτσα» κάτω από την κορυφή του βουνού Μαδαρή. Η ύπαρξη του οικισμού είναι γνωστή από την Φραγκοκρατία. Βορειοδυτικά του χωριού εντοπίστηκαν από αρχαιολόγους ερείπια μικρού οικισμού.

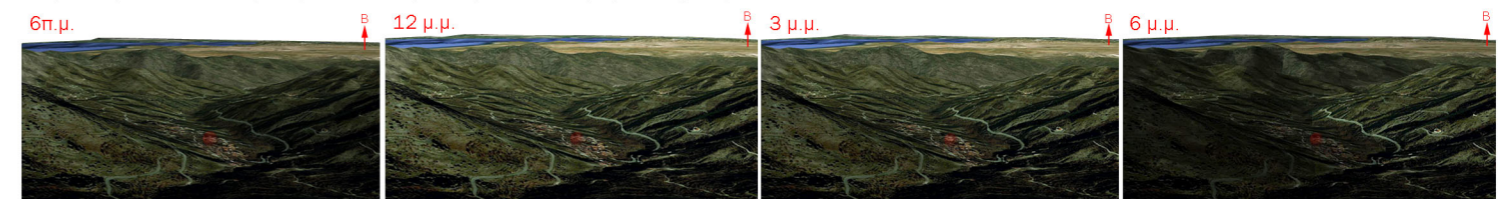
Οι κατοικίες του χωριού είναι χωροθετημένες αμφιθεατρικά στην πλαγιά του βουνού. Ελικοειδή σοκάκια για διακίνηση από τα χαμηλά στα ψηλά επίπεδα του χωριού ολοκληρώνουν την οργάνωση και επικοινωνία μεταξύ τους. Οι περισσότερες από τις κατοικίες είναι εισόγεια ή μονόροφες, με κύρια είσοδο στον κάτω δρόμο και δευτερεύουσα είσοδο στον όροφο από τον πάνω δρόμο. Αυτό συμβαίνει λόγω των αυξημένων υψομετρικών διαφορών αλλά ταυτόχρονα συντελεί και στην ανοικτή θέαση του απέναντι βουνού και του φυσικού περιβάλλοντος, είτε μέσω των προσβάσιμων στεγών (εισόγεια) είτε μέσω των μπαλκονιών στους ορόφους (μονόροφα).

Κύρια υλικά δόμησης για την τοιχοποιεία των οικιών είναι η τοπική σιδηρόπετρα και οι οπτόπλινθοι (θραύσματα αγγείων) που κατασκευάζονται τοπικά, αλλά σε σπάνιες περιπτώσεις συναντώνται και τοιχώματα από πλίνθο, κυρίως στις αυλές των κατοικιών. Τα στρώματα της οροφής αποτελούνται από βολίτζια. Ξύλινα δοκάρια, καλαμωτή ή ψάθα και ισπανικό κεραμύδι.

ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΧΩΡΟΙ

1. Εκκλησία Αγίου Γεωργίου - 1830 (Ξυλόστεγη Τρίκλιτη Βασιλική)
2. Ξωκλήσι Παναγίας Κορδακιώτισσας - 15ος αιώνας (Ξυλόστεγη Μονόκλιτη Βασιλική)
3. Κοιμητήριο (δίπλα από την εκκλησία Αγίου Γεωργίου)
4. Κοινοτική Βιβλιοθήκη Πέτρου Αλωνεύτη (κεντρική πλατεία)
5. Οίκημα Αθλητικού Πνευματικού Ομίλου Άλωνας Α.Π.Ο.Α (κεντρική πλατεία - τώρα λειτουργεί σαν κέντρο και εστιατόριο)
6. Πνευματικό Κέντρο Ιερού Ναού Δασουπόλεως
7. Πεζογέφυρα προς την εκκλησία του Αγίου Γεωργίου

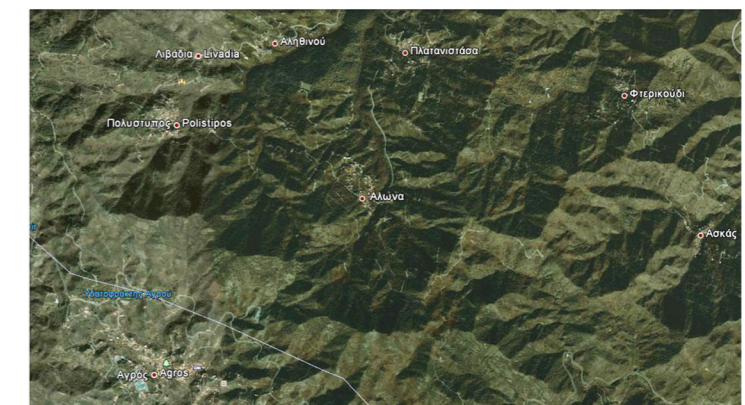
Πορεία ήλιου κατά τη διάρκεια ενός 24ώρου & διαφοροποιήσεις σκιάσεων

Σκιάσεις που δέχεται το χωριό σε τρεις φάσεις της ημέρας

Χωριά με τα οποία συνορεύει η Άλωνα

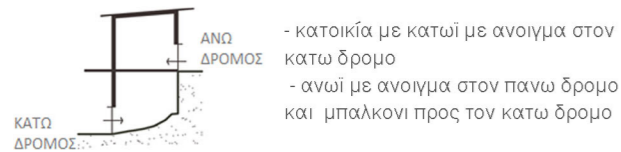
τυπολογίες κατοικιών

Η χωροθέτηση των κατοικιών στον παραδοσιακό πυρήνα της Άλωνα, η εσωτερική τους οργάνωση, η σχέση τους με το δημόσιο αλλά και μεταξύ τους μπορούν να μας δώσουν αρκετές πληροφορίες σχετικά με τις ασχολίες των κατοίκων αλλά και την κοινωνική δομή του χωριού. Ιδιαίτερο χαρακτηριστικό ως προς την χωροθέτηση των κατοικιών στην Άλωνα αποτελούν και τα μικρά αδιέξοδα που συναντούμε κατά μήκος των στενών μονοπατιών του χωριού. Τα αδιέξοδα αυτά αποτελούν πλατώματα στην ανοδική πορεία των μονοπατιών και παρουσιάζουν ένα συλλογικό χαρακτήρα αφού αποτελούν χώρο πρόσβασης προς τις εισόδους διαφορετικών κατοικιών.

Στο παρελθόν οι χώροι αυτοί διαδραμάτιζαν κύριο ρόλο στην κοινωνικοποίηση των κατοίκων αφού φιλοξενούσαν συλλογικές δραστηριότητες. Χαρακτηριστικές περιγραφές σχετικά με τη χρήση των χώρων αυτών κάνει μέσω των ποιημάτων του ο Τάκης π. Χριστοφόρου στο βιβλίο του « Άλωνα λαογραφικά 1 ».

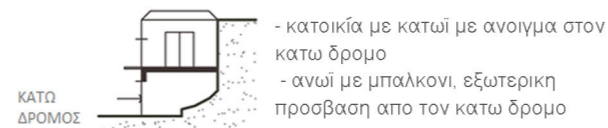
Λόγω του αναγλύφου του εδάφους αλλά και των καθημερινών αναγκών οι κατοικίες στην Άλωνα παρουσιάζουν συγκεκριμένα χαρακτηριστικά ως προς τη χωροθέτησή τους σε σχέση με τα δημόσια περάσματα, συγκεκριμένα εντοπίστηκαν οι ακόλουθες σχέσεις :

τύπος Α

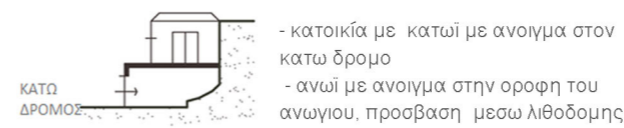
- κατοικία με κατώ με ανοίγμα στον κατώ δρομο
- ανώ με ανοίγμα στον πάνω δρομο και μπαλκони προς τον κατώ δρομο

τύπος Γ

- κατοικία με κατώ με ανοίγμα στον κατώ δρομο
- ανώ με μπαλκони, εξωτερική πρόσβαση από τον κατώ δρομο

τύπος Ε

- κατοικία με κατώ με ανοίγμα στον κατώ δρομο
- ανώ με ανοίγμα στην οροφή του ανώγιου, πρόσβαση μέσω λιθοδομής

τύπος Β

- κατοικία με εσωτερική αυλή
- δίκλινο με άνοιγμα στην αυλή
- ανώ με μπαλκони

τύπος Δ

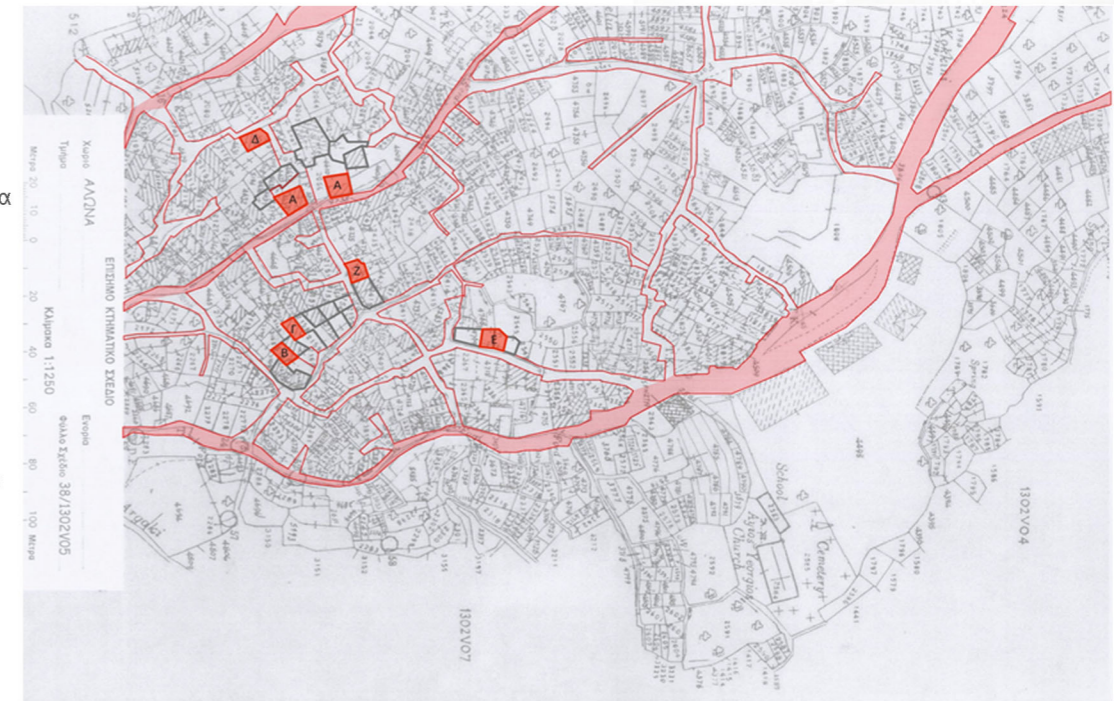

- ισογεια κατοικία
- υπερυψωμένη

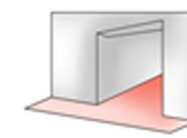
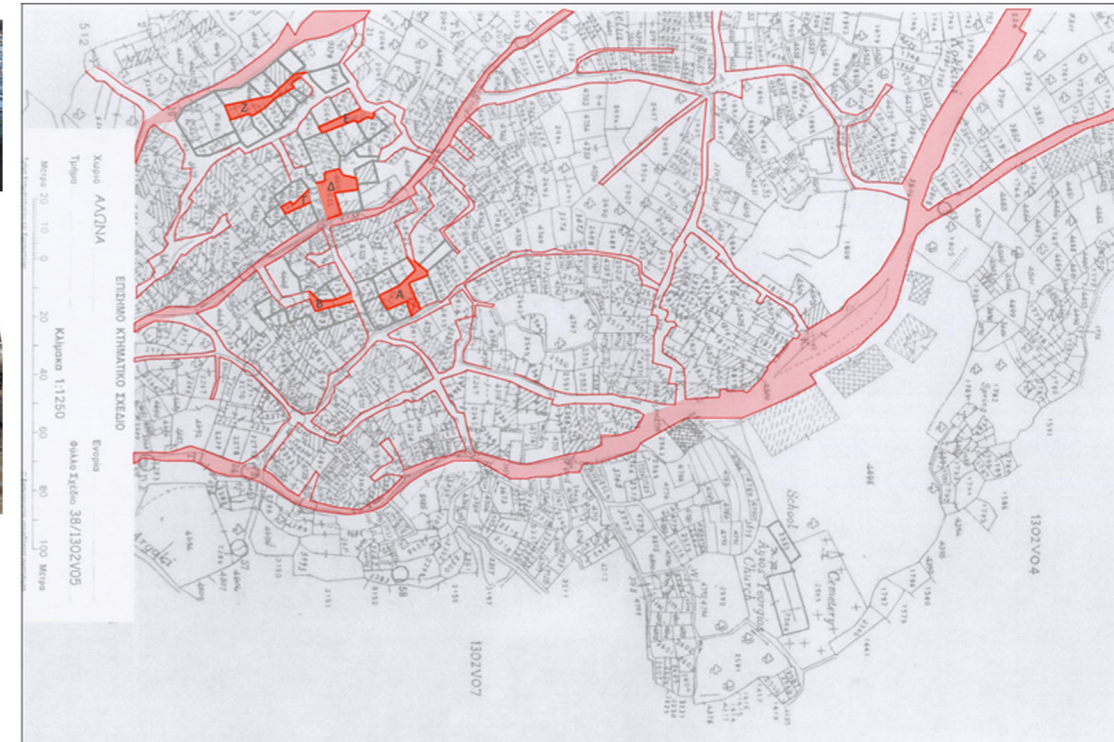
τύπος Ζ

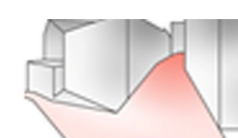
- ισογεια κατοικία
- άμεση επαφή με τον δρομο

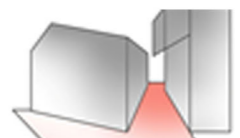
Οι συλλογικές αυτές αυλές μπορούν να κατηγοριοποιηθούν ανάλογα με τη σχέση τους με τα δρομάκια, το μέγεθος του πλατώματος που δημιουργούν και του αριθμού των κατοικιών που εξυπηρετούν.

περίπτωση Α

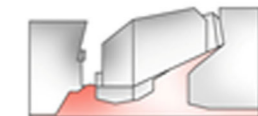
περίπτωση Β

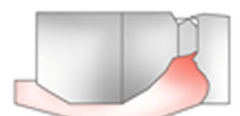
περίπτωση Γ

περίπτωση Δ

περίπτωση Ε

περίπτωση Ζ

Χαρακτική & Τέχνη Κατοικιών

Το χωριό από αρχαιότατων χρόνων ήταν γόνος καλλιτεχνών με μεγαλύτερο και διασημότερο το ζωγράφο Τηλέμαχο Κάνθο. Ακολούθησαν και άλλοι μεγάλοι ανώνυμοι καλλιτέχνες σε διαφορετικά πεδία καλλιτεχνικής δράσης (ζωγραφική, γλυπτική, χαρακτική).

Τοπογραφικό Άλωνα με καταγραφή κατοικιών που εμφανίζουν λεπτομέρειες χαρακτικής στα ανοίγματά τους

Κάθε κατοικία του χωριού διαθέτει ανοίγματα με χαρακτήρα ιδιαίτερο. Η χαρακτική και η ξυλογλυπτική είναι χαρακτηριστική για το χωριό λόγω της ύπαρξης δύο οικογενειών από γλύπτες και πελεκάνους που διατήρησαν την παράδοση και γέμισαν με έργα τέχνης τα ανοίγματα των πλείστων κατοικιών του χωριού. (Οικογένεια Μουρμούρηδων - γλύπτες οικογένεια Αλουτών - πελεκάνοι)

Λεπτομέρειες σε πόρτες, με θρησκευτικό χαρακτήρα

Γεωμετρικές λεπτομέρειες κατεργασίας του ξύλου σε πόρτες

Διάφορα ανοίγματα που παρουσιάζουν χαραξίες και γλυπτική επεξεργασία (πόρτες, παράθυρα, αρσέρες) Εμφάνιση λεπτομερειών σε ιδιωτικά αλλά και δημόσια κτήρια (κατοικίες, εκκλησία)

Τα περισσότερα σχέδια παρουσιάζουν γεωμετρικές χαραξίες στο ξύλο. Σε κάποιες περιπτώσεις υπάρχει περισσότερη λεπτομέρεια που απεικονίζει μορφές από τη φύση αλλά και τη θρησκεία (λουλουδία, σταυροί, σύμβολα κ.ά.)

Τοποθέτηση φυλακτών πάνω από τις κύριες εισόδους των κατοικιών (χαρακτηριστικό για το χωριό το μαρμάρινο φυλακτό στην οικία Μουρμούρη)

Οι κάτοικοι της Άλωνα, μέσα από την ιστορία, πέρασαν από σειρά "θανατικών" που προκαλούνταν από αρρώστιες -λοιμούς. Για το λόγο αυτό αλλά και για προστασία από το λεγόμενο "αμμάθκιασμα-μάπι", τοποθετούσαν πάνω από τις κύριες εισόδους των κατοικιών τους φυλακτά διαφόρων ειδών για να τους προστατεύουν.

Στις περισσότερες κατοικίες αναγράφεται στο ανώφλι το έτος κατασκευής και το όνομα του σπιτονοικοκύρη

Χαρακτηριστικό αποτελεί επίσης ο χρωματισμός των ανοιγμάτων σε αποχρώσεις του μπλε-λουλλακι και του πράσινου. Πιθανόν οι χρωματισμοί αυτοί προσπαθούσαν να εντάξουν την κατοικία στον φυσικό περιβάλλοντα χώρο.

Επιλογή Διατηρητέας Οικοδομής

Η διατηρητέα οικοδομή που επιλέχθηκε προς ανάλυση και αποκατάσταση βρίσκεται εντός του παραδοσιακού πυρήνα της Άλωνα. Ο παραδοσιακός πυρήνας του χωριού αναπτύσσεται στο κέντρο των δύο κύριων οδικών αξόνων του χωριού. Κύριο χαρακτηριστικό του τα στενά δρομάκια με τοπική πέτρα, η πυκνή - συνεχής δόμηση και τα πολλαπλά επίπεδα.

Η οικοδομή που επιλέχθηκε είναι πετρόκτιστη, μονόροφη με επικλινή στέγη και χωροθετείται σε απόσταση από το δημόσιο πέρασμα αφού διαθέτει εσωτερική αυλή, στοιχείο σπάνιο για τα δεδομένα των ορεινών οικισμών. Λόγω της ύπαρξης της εσωτερικής αυλής η είσοδος εντός της οικοδομής γίνεται μέσω ενός πετρόκτιστου πορτίου.

Η οικοδομή αν και πετρόκτιστη εν τούτοις φέρει και κάποιες μεταγενέστερες προσθήκες υλικών όπως οπτοπλίνθων και σκυροδέματος οι οποίες μα ενημερώνουν σχετικά με την πορεία του κτίσματος μέσα στο χρόνο.

Εισερχόμενοι στο εσωτερικό της οικοδομής αντικρύζουμε το κατώι του οποίου η θύρα δεν υφίσταται πλέον. Το κατώι των κατοικιών στην Άλωνα χρησιμοποιούνταν ως ο κύριος χώρος κατοίκησης της οικογένειας αλλά και ως στάβλος - λόγω της αμεσότητάς του με τον εξωτερικό χώρο. Ως εκ τούτου στο εσωτερικό του παρατηρούμε διάφορα κουφώματα εντός της τοιχοποιίας, έναν εντοιχισμένο πέτρινο φούρνο και μια εντοιχισμένη ξύλινη αρμαρόλλα - στοιχεία που μας ενημερώνουν για τις δραστηριότητες που λάμβαναν χώρα εντός. Η πρόσβαση στο ανώι γίνεται μέσω εσωτερικής ξύλινης σκάλας.

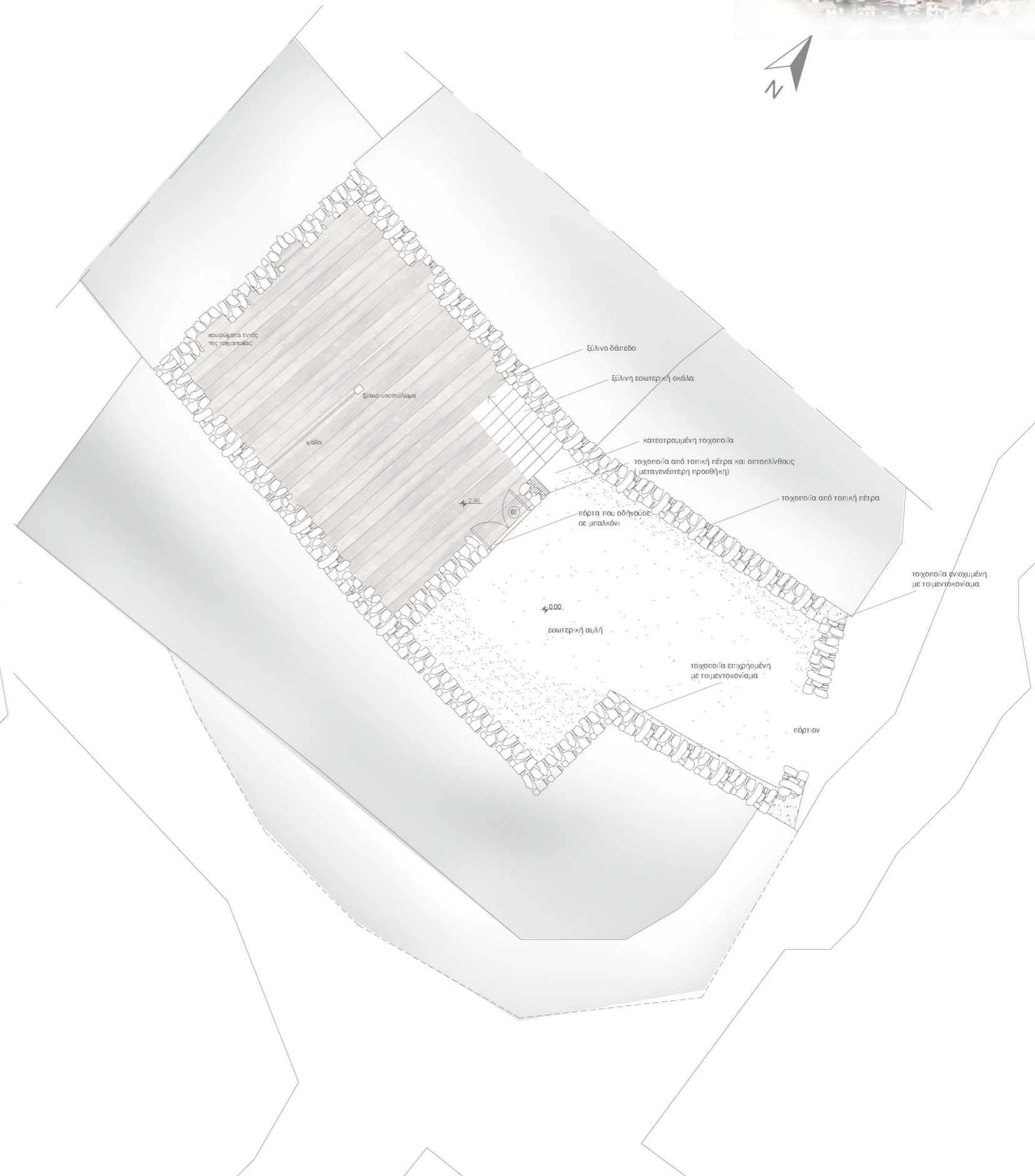
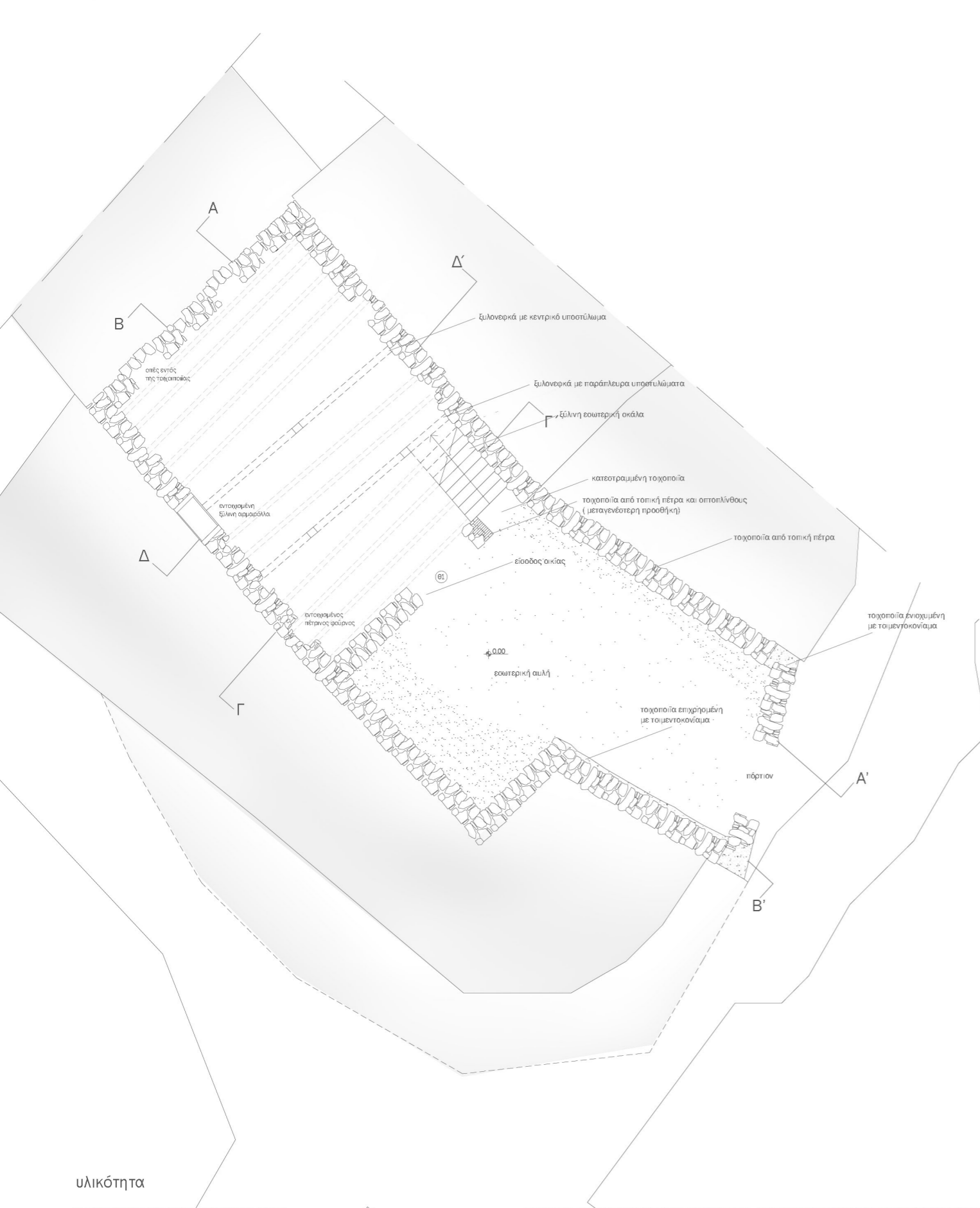
Η επέμασή μας στην οικοδομή αποσκοπεί στην επανάχρησή της ως οικία αφού η απόσταση της οικοδομής από τον κύριο δημόσιο άξονα του χωριού τη καθιστά ιδανική για μια τέτοια χρήση. Στόχος της επέμβασής μας είναι αφενός να δημιουργήσουμε τις πορυποθέσεις και τους αναγκαίους χώρους ούτως ώστε η οικοδομή να μπορεί να ανταποκρίνεται στις σύγχρονες ανάγκες κατοίκησης δημιουργώντας ταυτόχρονα μια αντιπαραβολή της παραδοσιακής υφής και της σύγχρονης.

Για να πετύχουμε την αντιπαραβολή αυτή επιλέγουμε να χρησιμοποιήσουμε στην επέμβασή μας υλικά που να αντανακλούν, ξεκάθαρα τη σύγχρονη προέλευσή τους όπως ο χάλυβας, το σκυροδέμα, το γυαλί και που μπορούν ταυτόχρονα να συνυπάρξουν αρμονικά με τα παραδοσιακά υλικά, τη πέτρα, το ξύλο, τους οπτόπλινθους.

Σχετικά με τη διαχείριση του δημοσίου και του ιδιωτικού εντός της οικοδομής γίνεται μια αντιστροφή στη σχέση μεταξύ του κατωγείου και του ανωγείου. Συγκεκριμένα το κατώι φιλοξενεί τους πιο ιδιωτικούς χώρους όπως υπνοδωμάτια και χώρο μελέτης ενώ το ανώι είναι ο χώρος δημόσιας συναναστροφής και φιλοξενεί το σαλόνι και τη κουζίνα. Η διακίνηση από το ένα επίπεδο στο άλλοστη πρότασή μας γίνεται πιο εξωστρεφής αφού η επιτυγχάνεται μέσω της προσθήκης εξωτερικής σκάλας η οποία οδηγεί σε προσθήκη μπαλκονιού που σκοπό έχει να ανα παραστήσει με μια πιο σύγχρονη ματιά το ξύλινο μπαλκόνι που εκτιμούμε ότι υπήρχε στο συγκεκριμένο σημείο.

Κατόψεις
κλίμακα 1 : 100

υλικότητα

τοιχοποιία πούρτιου

τοιχοποιία εξωτερική

τσιμεντοκονίαμα

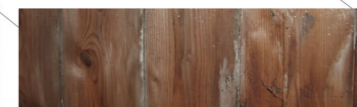
ξύλινο ανώφλι

οπτοπλίνθοι

τοιχοποιία εσωτερική

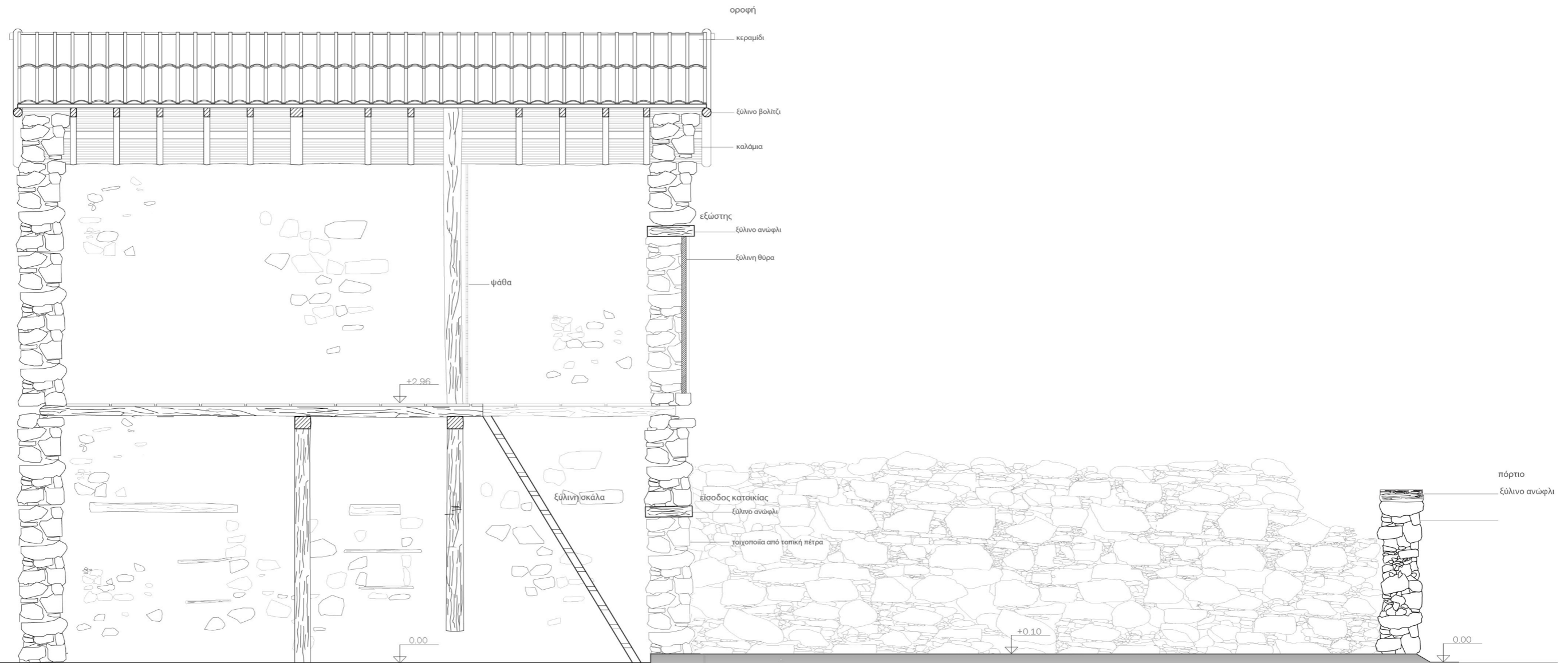
ξύλινες σανίδες

τοιχοποιία πρόσφρις

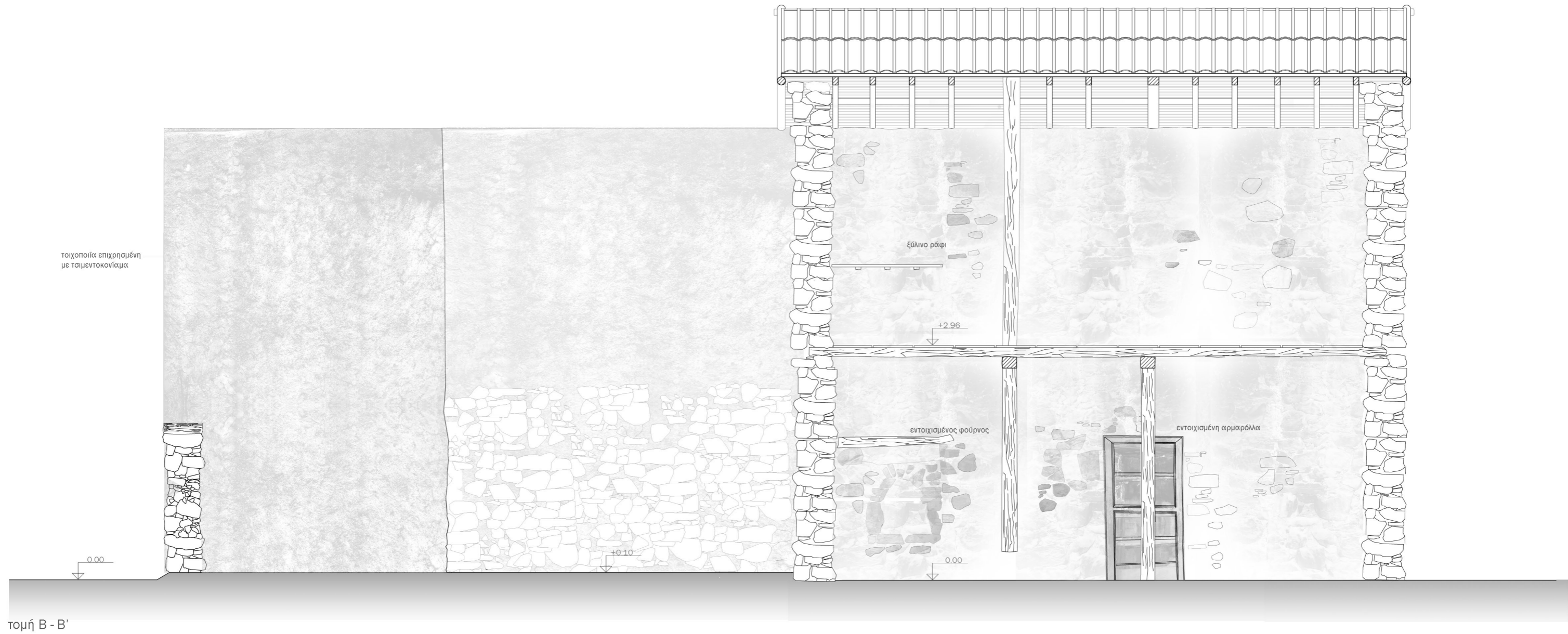
Τομές
κλίμακα 1 : 50

τομή Α - Α'

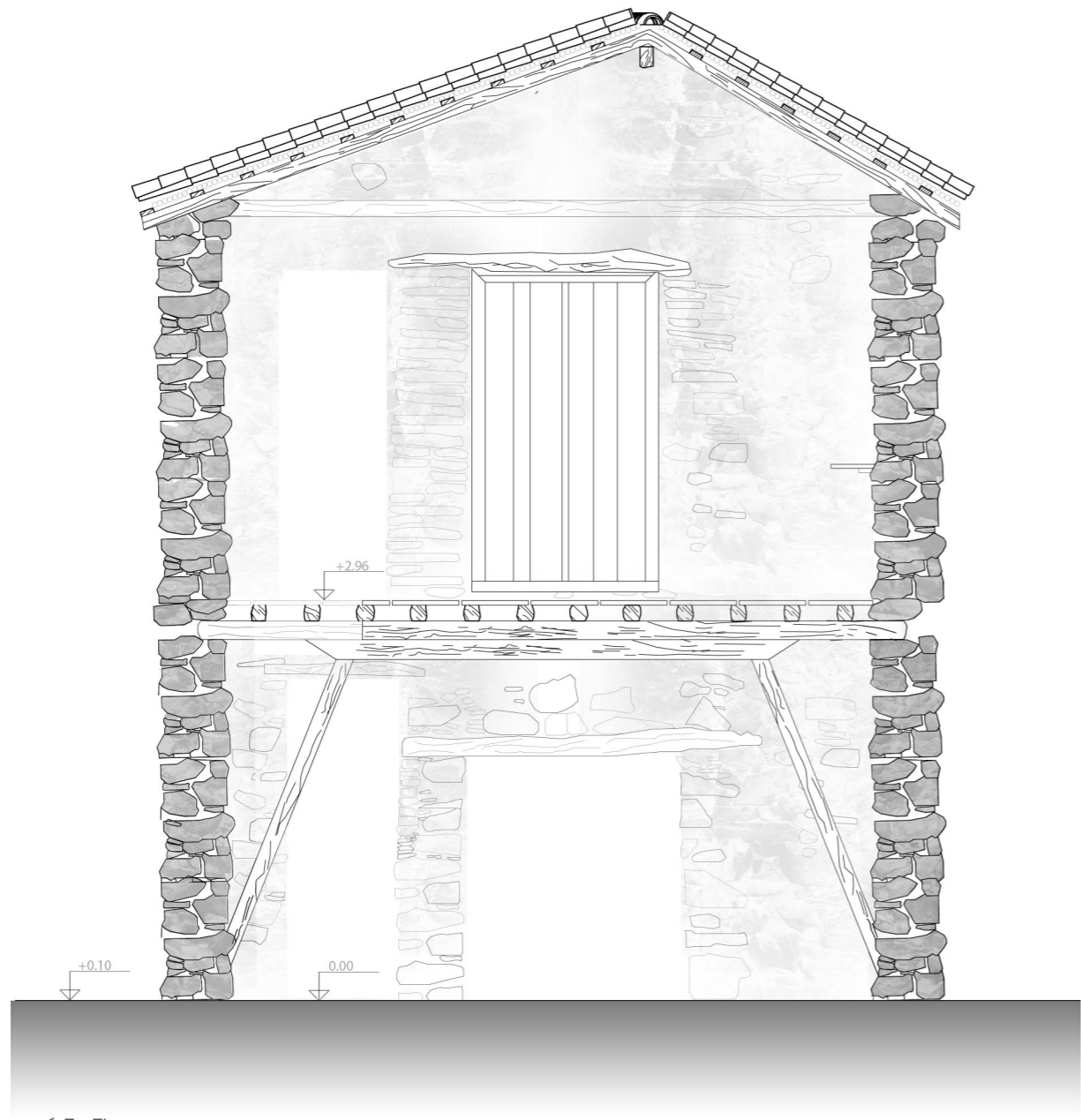

Τομές
κλίμακα 1 : 50

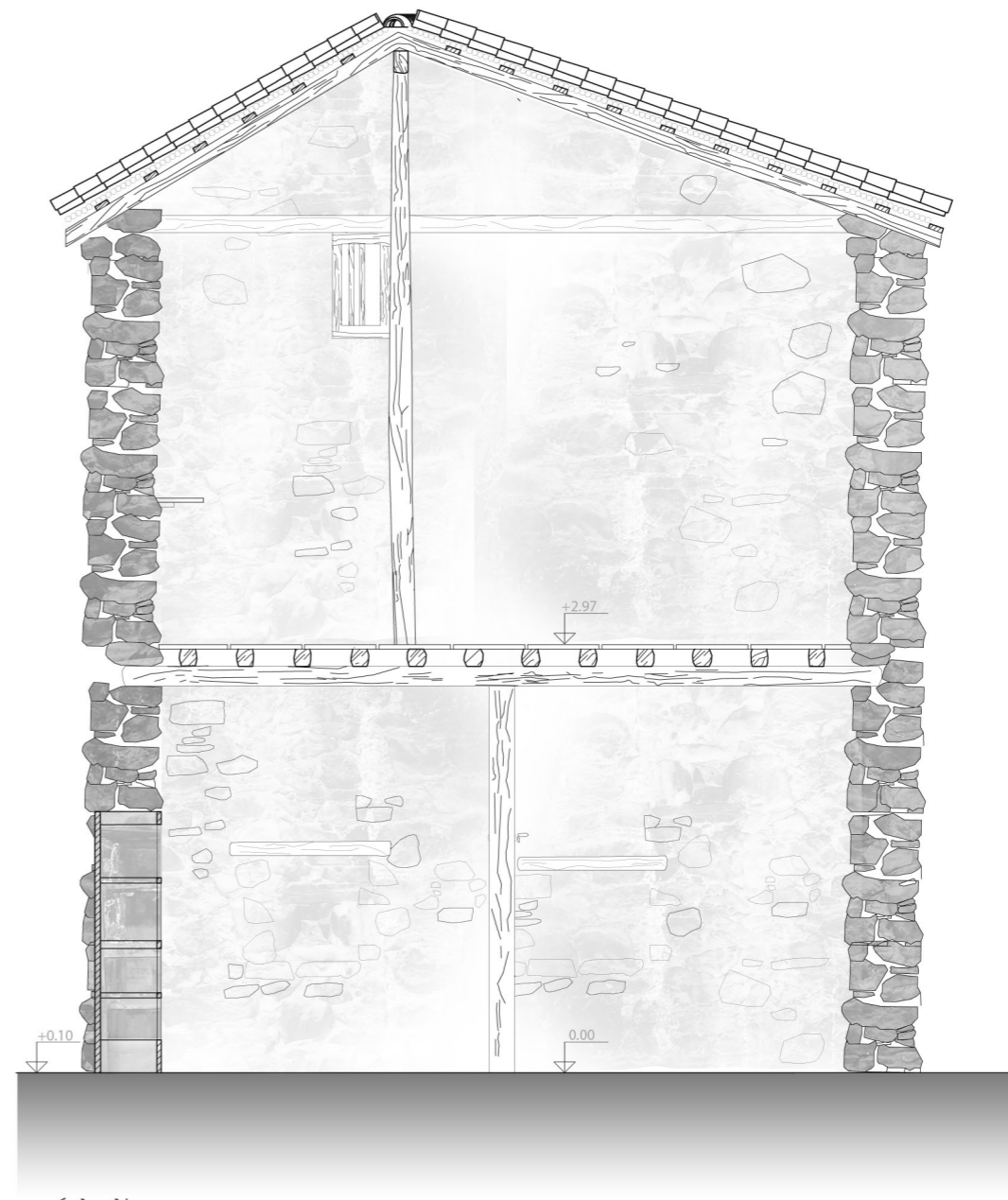

Τομές
κλίμακα 1 : 50

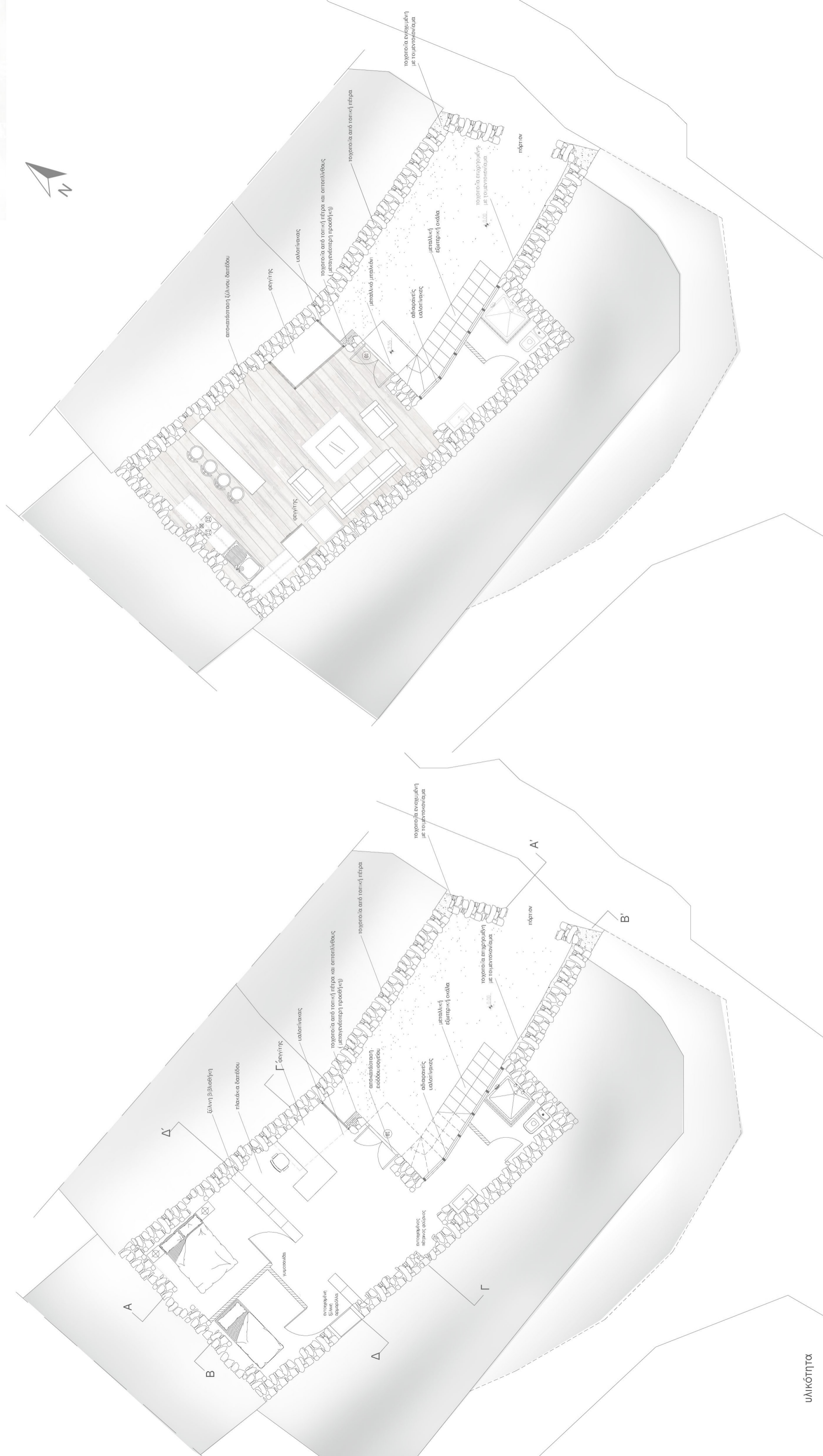

τομή Γ - Γ'

τομή Δ - Δ'

Κατόψεις
 κλίμακα 1 : 100

υλικότητα

Τομές
κλίμακα 1 : 50

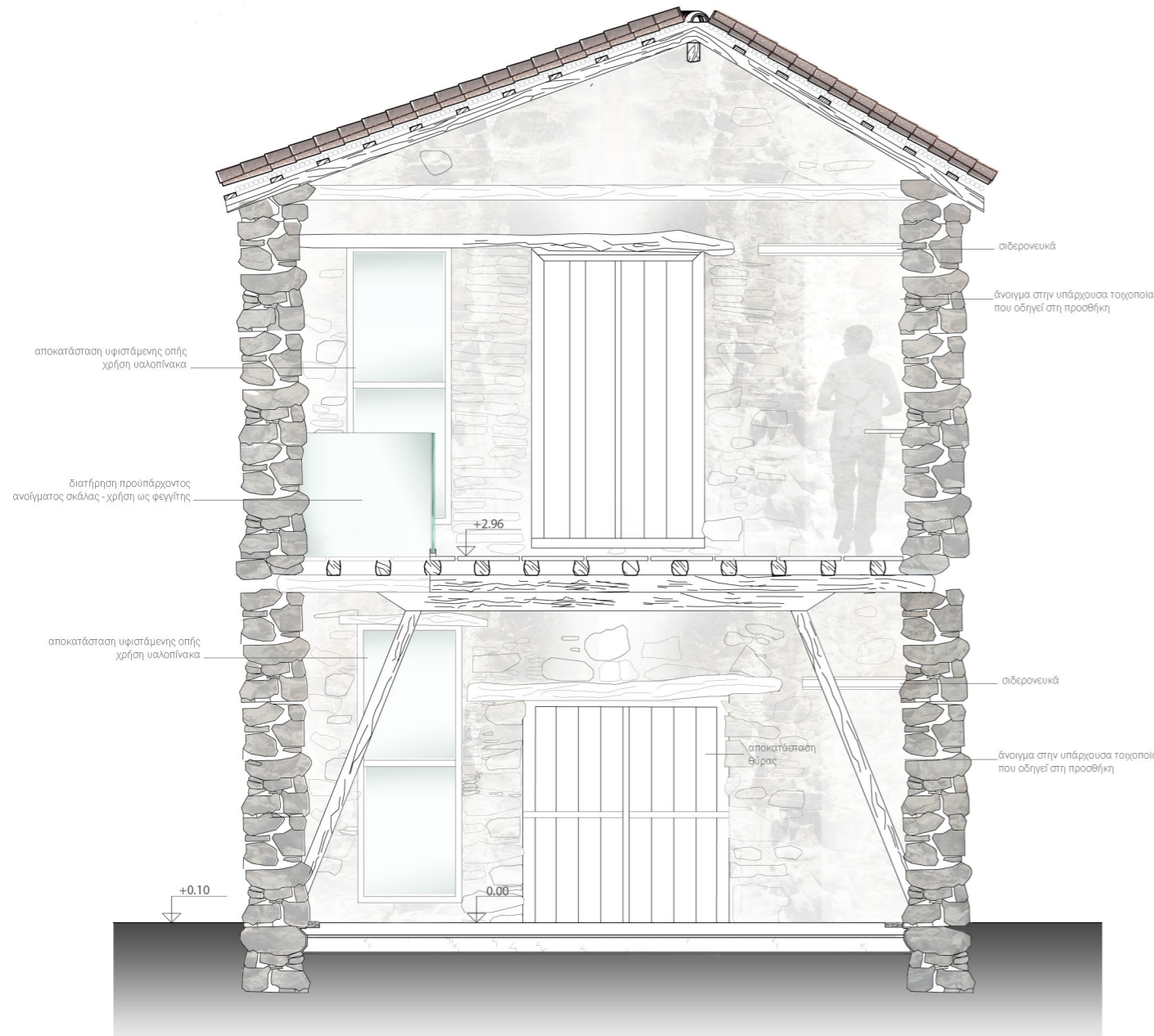
τομή Β-Β'

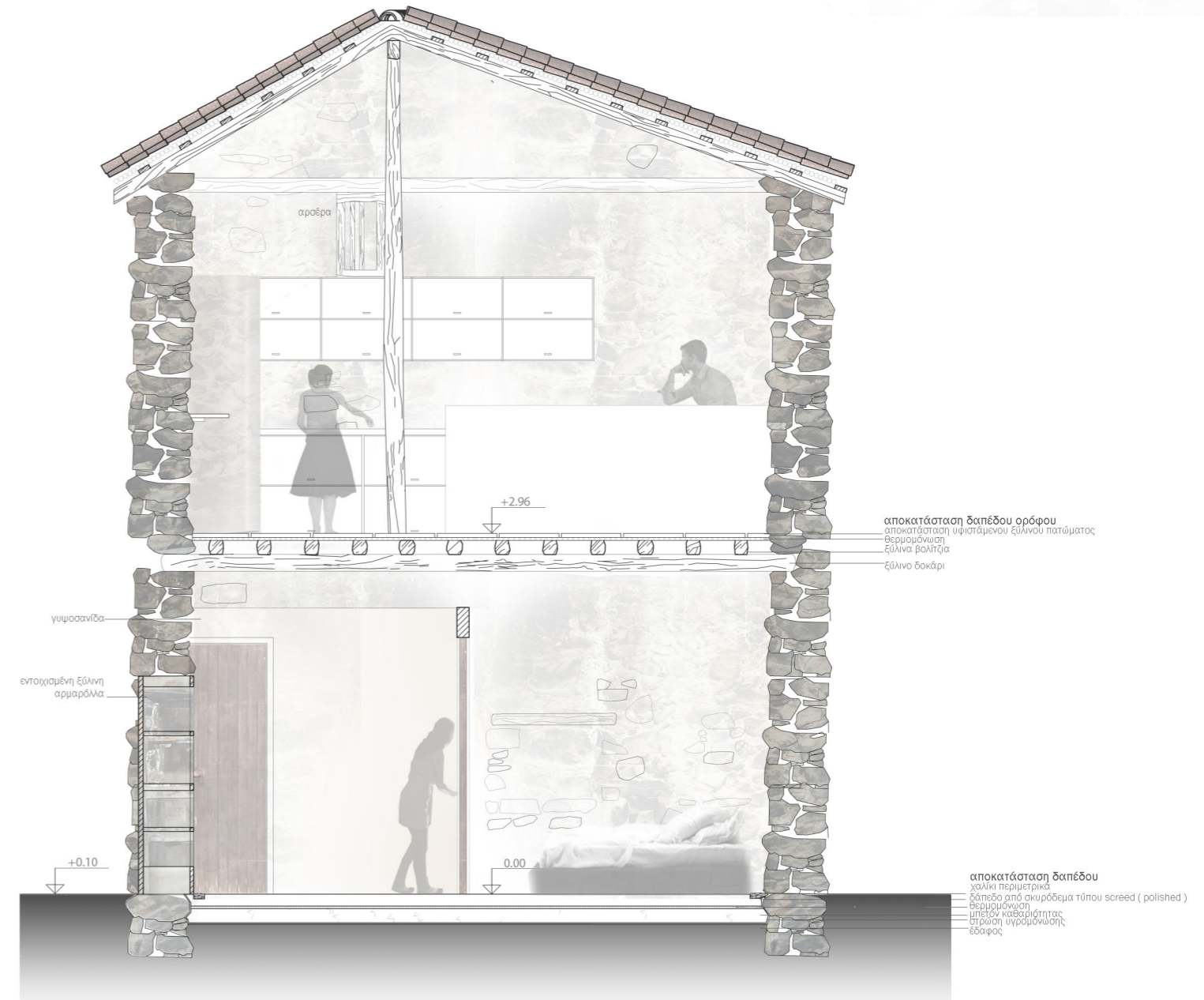
εσωτερικά προοπτικά ανωγείου όπου φαίνονται οι φεγγίτες και οι ποιότητες φωτισμού που προσφέρουν

Τομές
κλίμακα 1 : 50

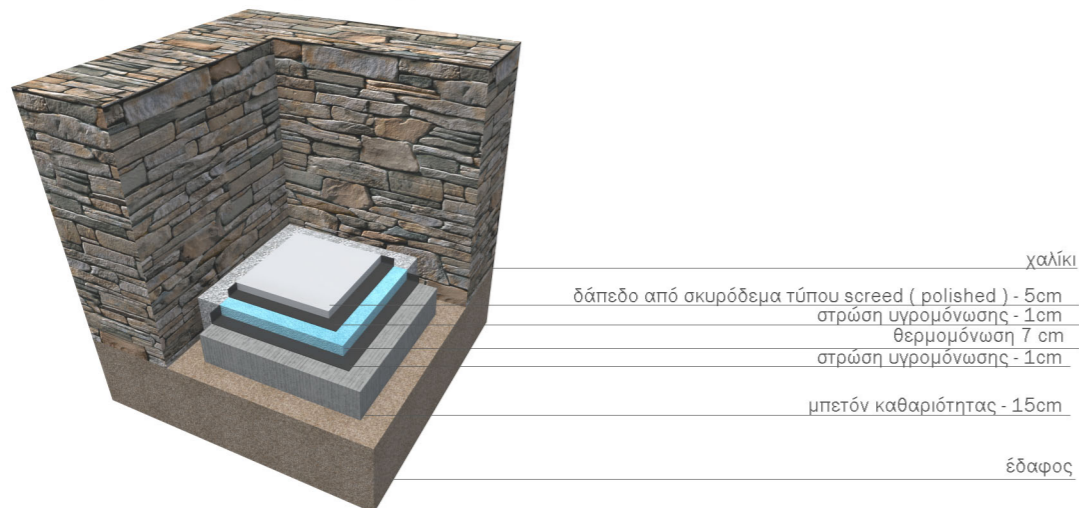

τομή Γ - Γ

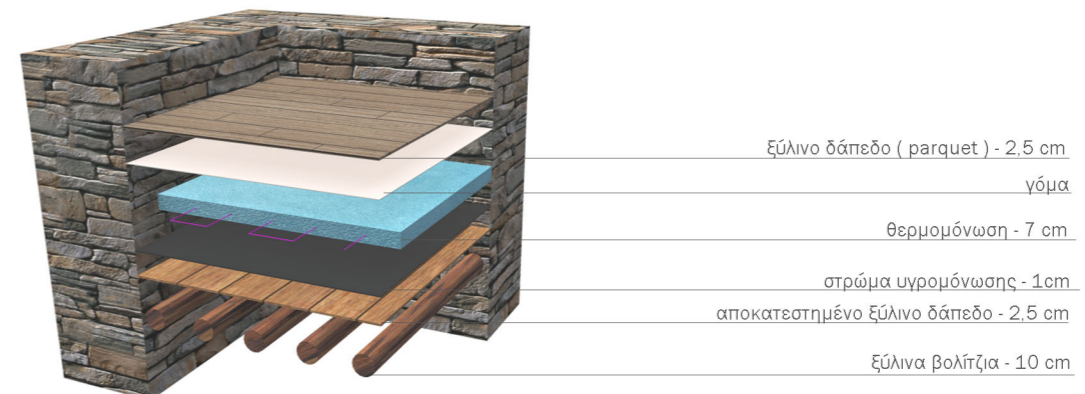

τομή Δ - Δ'

τριδιάστατη απεικόνιση θεμελίωσης

τριδιάστατη απεικόνιση πατώματος ορόφου

Εξωτερικά Προοπτικά

Οπτική από πεζόδρομο

Οπτική από σκάλα

Οπτική από αιθριακό χώρο

Θέα από μπαλκόνι

Εσωτερικά Προοπτικά

Εισόγειο

Κυρίως υπνοδωμάτιο

Όροφος

Υπνοδωμάτιο

Γραφείο - Είσοδος εισογείου

Κουζίνα - Καθιστικό

Καθιστικό - Κύρια είσοδος

